

EORTC QLQ-C30 (version 3.0)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *EORTC QLQ-C30 (version 3.0)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21005>

Özet

EORTC QLQ-C30 (European Organisation for Research and Treatment of Cancer Quality of Life Questionnaire Core 30) ölçeği, kanser hastalarında sağlıkla ilgili yaşam kalitesi (HRQoL) değerlendirilmesi için geliştirilmiş uluslararası alanda kabul görmüş çekirdek bir ölçektir. Sürüm 3.0, beş fonksiyonel ölçek, üç semptom ölçeği, bir global sağlık durumu ölçeği ve altı tek maddeden oluşan toplam 30 maddeyi içermektedir. Bu ölçek, özellikle onkoloji klinik araştırmalarında tedavi müdahalelerinin hastaların öznel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini standartlaştırmak amacıyla yaygın olarak kullanılmaktadır.

Bu giriş, ölçeğin Türk popülasyonuna uyarlanması odaklanmaktadır. Cankurtaran ve arkadaşları (2008) tarafından yürütülen uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe konuşan kanser hastaları arasında güvenilirliğini ve geçerliliğini test etmiş ve ölçeğin kültürel ve psikometrik açıdan uygun olduğunu göstermiştir. Bu uyarlama, ölçeğin Türkiye'deki klinik ve araştırma ortamlarında HRQoL değerlendirmesi için etkin bir araç olarak kullanılabileceğine olanak tanımıştır.

Anahtar Kelimeler

EORTC QLQ-C30, Yaşam Kalitesi, Kanser Hastaları, Onkoloji, Psikometri, Uyarlama Çalışması, Fonksiyonel Durum.

Yazarlar

Ölçeğin orijinal geliştirilmesi **European Organisation for Research and Treatment of Cancer (EORTC) Quality of Life Study Group** tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlama ve psikometrik geçerlik çalışmasının sorumlu yazarı **Eylem ŞAHİN CANKURTARAN** olup, diğer yazarlar **Erkan ÖZALP**, **Hakan SOYGÜR**, **Seda ÖZER**, **Derya Ş. AKBIYIK** ve **Andrew BOTTOMLEY**'dir.

Amaç

EORTC QLQ-C30'un temel amacı, onkolojik tedavi süreçlerinin ve hastalık durumunun kanser hastalarının öznel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini ölçmektir. Ölçek, hem klinik denemelerde hem de rutin klinik uygulamada tedavi sonuçlarının kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesine yardımcı olur. Ölçek, hastaların fiziksel, duygusal ve sosyal fonksiyonlarındaki değişiklikleri ve yaygın semptom yüklerini (ağrı, yorgunluk, bulantı/kusma vb.) yakalamak için tasarlanmıştır.

Türkçe uyarlama çalışmasının özel amacı, orijinal ölçeğin 30 maddelik yapısının Türk kültürüne ve diline uygunluğunu sağlamak ve bu popülasyonda geçerli ve güvenilir ölçümler sağlayıp sağlamadığını belirlemektir. Bu çalışma, Türkiye'de yürütülen kanser araştırmaları için uluslararası standartlara uygun bir yaşam kalitesi aracı kullanılması güvence

altına almaz.

Yapı

EORTC QLQ-C30, Sağlıkla İlgili Yaşam Kalitesi (HRQoL) yapısının çok boyutlu olarak ele alması ve üç ana bileşen etrafında organize olur:

Fonksiyonel Ölçekler (5 Ölçek): Fiziksel Fonksiyon, Rol Fonksiyonu, Duygusal Fonksiyon, Bilişsel Fonksiyon ve Sosyal Fonksiyon. Bu ölçekler, hastanın günlük aktiviteleri, iş/eğilence faaliyetleri ve sosyal ilişkilerdeki yeterliliğini değerlendirir.

Semptom Ölçekleri (3 Ölçek): Yorgunluk, Bulantı ve Kusma ile Ağrı. Bu ölçekler, kanser veya tedavinin neden olduğu en yaygın ve zorlayıcı semptomları ölçer.

Global Sağlık Durumu/Yaşam Kalitesi (1 Ölçek): Hastanın genel sağlık durumunu ve yaşam kalitesini özetleyen iki maddeden oluşur.

Geçerlik

EORTC QLQ-C30, yüksek düzeyde **yapı geçerliliği** göstermektedir. Uluslararası çalışmalar, ölçeğin öngörülen fonksiyonel ve semptom alanlarını ayırt etme yeteneğini desteklemektedir. Çapraz kültürel geçerlik, ölçeğin farklı dil ve kültürlerdeki yapısal tutarlılığını sağlaması için titizlikle test edilmiştir.

Türk uyarlama çalışması, ölçeğin yapı geçerliliğini incelemiş ve beklenen alt ölçek korelasyonlarının elde edildiğini bildirmiştir. Örneğin, fiziksel fonksiyonun, yorgunluk ve ağrı semptomlarıyla ters yönde anlamlı ilişkiler göstermesi beklenir. Cankurtaran ve arkadaşları (2008) bu beklenen desenleri doğrulamış ve ölçeğin Türkçe versiyonunun Türk kanser hastalarının HRQoL yapısının geçerli bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin **iç tutarlılığı**, Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak değerlendirilir. EORTC QLQ-C30'un global ve fonksiyonel ölçeklerinin çoğu, uluslararası normatif verilerde 0.70 ile 0.90 arasında mükemmel iç tutarlılık değerleri sergilemiştir. Semptom alt ölçekleri de genellikle kabul edilebilir veya yüksek düzeyde güvenilirlerdir.

Türkçe uyarlama çalışması, ölçeğin Türk popülasyonunda da yüksek güvenirlik sunduğunu göstermiştir. Yüksek iç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı temel yapıyı (HRQoL'nin ilgili boyutunu) tutarlı bir şekilde ölçtüğü anlamına gelir ve bu da klinik kararlar ve araştırma sonuçları için ölçeğin stabilitesini güçlendirir.

Faktör Analizi

EORTC QLQ-C30'un psikometrik yapısı, genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (CFA) kullanılarak incelenir. Orijinal geliştirme aşamasında, 30 maddenin 15 farklı ölçek ve tek maddeye (5 fonksiyon, 3 semptom, 1 global QoL ve 6 tek madde) ayrıldığı çok faktörlü yapıya dönüştürülmüştür.

Türkçe uyarlama çalışması, faktör yapısının Türk örnekleminde de büyük ölçüde korunduğunu doğrulamıştır. Bu, ölçeğin kültürel adaptasyon sürecinde, ölçtüğü temel HRQoL yapısının bozulmadığını ve farklı popülasyonlarda kararlaştırılabilir sonuçlar ürettiğini göstermesi açısından kritik öneme sahiptir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçeği. İlk 28 madde 4 puanlık Likert tipi derecelendirme (Hiç değil / Biraz / Oldukça / Çok) kullanırken, son iki global sağlık maddesi 7 puanlık derecelendirme kullanır.

Language Available: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal) ve EORTC tarafından resmi olarak onaylanmış 100'den fazla dil.

Population Group: Kanser Hastaları

Age Group: Yetkinler (Genellikle 18 yaş ve üstü)

Population Details: Çeşitli kanser türlerine sahip, farklı evrelerdeki ve tedavi aşamalarındaki hastaların sağlıkla ilgili yaşam kalitesini değerlendirmek.

Test Methodology: Standartlaştırılmış klinik ve araştırma amaçlı psikometrik değerlendirme aracı.

Anahtar Kelimeler

HRQoL, Psikiyatri, Fonksiyonel Ölçekler, Semptom Yüklü, Psikometri, Kanser Araştırmaları, EORTC.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: eylemcankurtaran@yahoo.com

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?ildir.

Özinler, Ücret ve Test Y?li?

EORTC QLQ-C30'un kullan?m?, **EORTC Quality of Life Group**'un kat? yönergelerine tabidir. Ölçek, akademik ve kar amac? gütmeyen ara?t?rmalar için genellikle ücretsiz olarak sunulur, ancak kullan?m için resmi ba?vuru ve izin al?nmas? zorunludur. Ticari kullan?mlar için ek ücretler söz konusu olabilir. Orijinal ölçe?in geli?tirilmesi 1990'l? yıllara dayan?r; Sürüm 3.0 yayg?n olarak kullan?lmaktad?r. Türkçe uyarlama çal??mas? 2008 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

Kaynaklar

Cankurtaran, E. S., Ozalp, E., Soygur, H., Ozer, S., Akbiyik, D. I., & Bottomley, A. (2008). Understanding the reliability and validity of the EORTC QLQ-C30 in Turkish cancer patients. *European journal of cancer care*, 17(1), 98-104. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2354.2007.00827.x>

Ölçe?in orijinal PDF dosyalar? buradan indirilebilir:

[eortc-qlq-c30-version-30-toad.pdf](#)

[eortc-qlq-c30-version-30-toad.pdf](#)

[eortc-qlq-c30-version-30-toad.pdf](#)

EORTC QLQ-C30 (Sürüm 3.0) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, telif haklar? ve lisanslama gereklilikleri nedeniyle bu alanda sunulmamaktad?r. Maddelerin tam içeri?i ve puanlama yönergeleri için lütfen EORTC Quality of Life Group'un resmi dokümantasyonuna veya yukar?da belirtilen Türkçe uyarlama makalesine ba?vurunuz.